

نگاهی به آثار مستندسازان خراسانی که با محوریت پیاده روی بزرگ اربعین تولید شده اند

روایت‌هایی مخصوصِ جاماندگان اربعین

شکیبا افخمی راد

هرساله تعداد زیادی از مستندسازان کشور هم‌زمان با فرا رسیدن اربعین حسینی تلاش می‌کنند روایت‌های مختلفی را از حواشی و اتفاقات این مراسم بزرگ به تصویر بکشند. عده‌ای ماجراهای پیش از عبور زائران از مرز را روایت می‌کنند، عده‌ای سراغ به تصویر کشیدن آیین‌های عزاداری می‌روند و گروهی دیگر به‌موکب‌ها و خدماتی که به زائران ارائه می‌شود می‌پردازند، آثاری که متفاوت از آنچه رسانه‌ها و بخش‌های خبری تلویزیون نشان می‌دهند هستند و می‌توانند روایت‌های جدید و نابی از پیاده‌روی بزرگ اربعین را پیش‌روی مخاطبان قرار دهند. مستندسازهای مشهدی هم در سال‌های گذشته با حضور در این مراسم روایت‌هایی را از زاویه دید خودشان به تصویر کشیده‌اند که مرورشان در این ایام خالی از لطف نیست.

- روایتی از یک سفر ۱۴ روزه

مستند «چهاردهمین نفر» به کارگردانی هاشم مسعودی و تهیه‌کنندگی رشید حاجتمند، پیاده‌روی چهارده همراه و هم‌مسیر را در مسیر موکب‌ها به تصویر کشیده است. همچنین در این مستند می‌بینیم که گذرنامه سیزده نفر آماده است و چهاردهمین نفر که معممی ساکن شهر مشهد است، پس از دریافت گذرنامه‌اش، به سیزده نفر دیگر ملحق می‌شود تا همگی در مسیر دلدادگی از ایران به کربلا مشرف شوند. تصاویر مستند «چهاردهمین نفر» توسط دو تصویربردار مهدی آقنابی (از عراق) و علی سبحانی (از ایران) ثبت شده است، همچنین هادی حاجتمند که ساخت دو فیلم سینمایی «اشنوگل» و «مدیترانه» را در کارنامه دارد، به عنوان مشاور کارگردان با این پروژه همکاری داشته است. علاقه‌مندان به تماشای مستند «چهاردهمین نفر» می‌توانند این اثر را ساعت ۷:۴۵ صبح روز پنجشنبه، ۱۶ شهریور، در شبکه ۲ تماشا کنند.

- خدمات مردمی به زائران در مرز میرجاوه

محمدمهدی خالقی سال گذشتۀ راهی سیستان و بلوچستان شد تا مجموعه مستندی درباره میزبانی مردم این استان از زائران پاکستانی را که راهی عراق هستند در مرز میرجاوه به تصویر بکشد. او پیش از این در گفت‌وگویی که با شهرآرا داشت، درباره این مجموعه مستند که «خوش‌آمدید، نام دارد، توضیح داده بود: «در این مجموعه مستند، روایت‌ها یا قصه‌هایی از میزبانان ایرانی زائران پاکستانی که بیشتر آن‌ها سیستان و بلوچستانی هستند، به تصویر کشیده شده است.» به گفته خالقی، این مجموعه در شش قسمت ده دقیقه‌ای تولید شده است و هر قسمت هم یک شخصیت محوری دارد که ببینده، میزبانی از زوار را از زاویه نگاه این شخص می‌بیند. مجموعه مستندهای «خوش‌آمدید، که در حوزه هنری

برای تجلیل

از تعزیه‌خوانان خراسان رضوی

«شور شیدایی»

اجرای شد

خبر

برنامه «شور شیدایی» به‌منظور شناسایی و تجلیل از پیشکسوتان تعزیه‌و تعزیه‌خوانان بنام خراسان رضوی توسط اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی طراحی شده است تا در قالب آن دانش‌نامه‌ای از فعالیت تعزیه‌خوانان در استان تهیه شود. معاون هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی با اعلام این خبر گفت: پیشکسوتان تعزیه انجمن یا تشکیلی ندارند و تعزیه‌خوانان نیز در قالب نمایش‌های آیینی ذیل انجمن هنرهای نمایشی قرار می‌گیرند؛ البته پیشکسوتان و تعزیه‌خوانان در برخی شهرستان‌ها نیز به‌صورت خودجوش گرد هم می‌آیند و تشکل‌های غیررسمی تشکیل می‌دهند. جواد روشندل افزود: از یکی دو ماه مانده به محرم و صفر، با رؤسای ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی

شهرستان‌هایی که در حوزه تعزیه شاخص بودند، گفت‌وگویی انجام‌مقرر شد شبکه‌سازی‌ای در حوزه تعزیه‌خوانی صورت گیرد که در گام نخست زمینه این کار در شهرستان‌های جغتای، جوین، خوشاب و ششمند فراهم شد. وی ادامه داد: تاکنون طرح «شور شیدایی» در کاشمر و سبزوار به‌صورت اجرای تعزیه به مدت سه شب با مشارکت و حمایت‌های مردمی و شناسایی پیشکسوتان تعزیه‌و تجلیل از آنان در مراسمی ویژه اجرا شده است. بخش دیگری از این طرح انجام کار پژوهشی در قالب تاریخ تعزیه، نوع موسیقی مورد استفاده و متن نمایش است. روشندل اظهار کرد: این طرح در شهرستان‌های دیگر از جمله بردسکن و خلیل‌آباد اجرا خواهد شد و آخرین گام آن اجرای مراسمی در روزهای

پایانی صفر با همکاری شهرداری مشهد در میدان شهدا خواهد بود. وی اضافه کرد: هدف کلی طرح «شور شیدایی» ترویج فرهنگ تعزیه (که رسالت اصلی آن امر به معروف و نهی از منکر است) و همچنین ترویج فرهنگ عاشورا و ظلم ستیزی است تا بتوان تعزیه را در بسته جدید فرهنگی برای نسل جوان تهیه و عرضه و دانش‌نامه‌ای در این زمینه تهیه کرد. معاون هنری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی گفت: بنا بر آمار غیررسمی حدود چهارصد گروه تعزیه در استان وجود دارد که برخی از آن گروه‌ها حرفه‌ای و برخی نیز تعزیه‌خوانان دوره گرد هستند که در ایام سوگواری به شهرستان‌های مختلف می‌روند و نمایش اجرا می‌کنند.

خاطره‌بازی در یک خانه تاریخی

گزارشی از نمایشگاه تصویرسازی علی میری در گالری حوالی

تناسب مکان برگزاری نمایشگاه با موضوع آثار هنری علی میری با بیان اینکه موضوعات آثارم با فضای سنتی کافه حوالی تناسب داشت، گفت: از دیدن این فضا و قرار گرفتن کارهایم در چنین مکانی بسیار شگفت‌زده شدم. افرادی هم که از این نمایشگاه بازدید کردند، همین حس و حال را داشتند و برای آن‌ها جذاب بود. این هنرمند تصویرساز مشهدی استقبال از نمایشگاه خود را بسیار خوب توصیف کرد و ادامه داد: تاکنون نمایشگاهی برای نمایش آثارم نداشته‌ام و آن‌ها را بیشتر در فضای مجازی و صفحه شخصی خود به اشتراک گذاشته‌ام. بازخوردهایی که از برگزاری این نمایشگاه

دریافت کردم بسیار متفاوت بود که مهم‌ترین آن‌ها لبخندی است که پس از دیدن اولین نقاشی بر لب مردم می‌نشست.

- ایجاد یک تعامل سازنده میان نسل‌ها

وی درباره نوسازی یک بودن آثار هنری خود اظهار کرد: با ارتباط خود را با نسل گذشته از دست داده‌ایم و هویت‌زدایی کرده‌ایم. اکنون تقریباً چیزی به نام ملیت نداریم که دلایل داخلی و خارجی بسیاری دارد. نسل ما یک نسل‌رها شده است، چون مهارت‌های گفت‌وگو و ارتباط را کسب نکردیم. تضاد و تقابلی که میان پدرها و مادرها با بچه‌ها به وجود آمده است، به بسیاری چیزها

و هم با فرهنگ سازی، دیگران را دعوت می‌کنند که در این باره اقدام کنند، او همچنین یادآور شده است: در بخشی از این فیلم می‌بینیم که به دلیل نبود زیرساخت‌های کافی در کشور عراق و نبود امکانات برای جمع‌آوری و بازیافت زباله‌ها، بخشی از زباله‌ها را آتش می‌زنند، اما این آتش تا میان جاده کشیده می‌شود و حتی موکب را نیز درگیر می‌کند.

- «تجربه اربعین»، اثری پژوهش‌محور

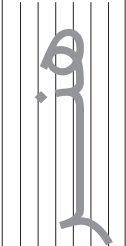
«تجربه اربعین» مستند دیگری به کارگردان مسعود زارعیان با محوریت پیاده‌روی اربعین است. زارعیان (که این روزها هم راهی عراق شده است) این اثر را سال گذشته جلوی دوربین برد. او در تجربه اربعین به سراغ قصه پزشکی رفته که سی سال پیش برای پیاده‌روی اربعین به عراق سفر و از همه مسیر فیلم‌برداری کرده است. زارعیان پیش از این در گفت‌وگویی با شهرآرا، مستند «تجربه اربعین»، را اثری پژوهش‌محور درباره پیاده‌روی اربعین معرفی کرده بود که مسیر تغییرات سی ساله این مراسم را پیش می‌کشد و بررسی می‌کند. او همچنین یادآور شده بود: «شخصیت اصلی ما از همان سالی که مردم

به صورت قاچاقی و پیاده از مرز رد می‌شدند و به زیارت امام حسین^(ع) می‌رفتند، در پیاده‌روی اربعین حضور داشته است و تصاویری از آن دوران هم دارد. او می‌خواهد آن اتفاقات را به این روزها پیوند دهد و بگوید در دورای، حضور صدام و وضعیت امنیتی مانع سفر ایرانی‌ها به عراق بود تا اینکه مردم بالاخره توانستند به زیارت اربعین بروند و درویداد پیاده‌روی شرکت کنند. اما باز پدیده‌ای مثل کرونا جایگزین صدام شد و به‌شکلی دیگر مانع حضور زائران شد.»

میزبانی در ۳ دوره تاریخی مسعود دهنوی یکی از پرکارترین مستندسازان خراسانی در حوزه ساخت آثاری با محوریت اربعین محسوب می‌شود. از میان آثار او می‌توان

۱۱

داریوش ارجمند:

امام حسین (ع)

بزرگ‌ترین شهید تاریخ بشریت است

امسال تعدادی از هنرمندان عرصه‌های مختلف به‌ویژه سینما و تلویزیون، در حماسه راهپیمایی اربعین شرکت کردند. داریوش ارجمند، بازیگر نقش مالک اشتر در سریال امام‌علی^(ع)، یکی از این بازیگران بود که در کنار مهران رجبی، مجید شهریاری، ابوالفضل همراه

و... در مسیر راهپیمایی اربعین حضور یافت. این بازیگر پیشکسوت در گفت‌وگو با ایرنا با تأکید بر اینکه ما مردم ایران از کودکی تا لب گور حسینی هستیم، اظهار کرد: من اینجا حضور گسترده مردم را دیدم که نشان می‌دهد سیدالشهد^(ع) مرد بی نظیر همه تاریخ است. وی با بیان اینکه حضرت امام حسین^(ع) بزرگ‌ترین شهید تاریخ بشریت است، افزود: همه مجاهدت‌های سالار شهیدان برای این بود که دین حضرت‌رسول^(ص) را نگه دارد. ارجمند با اشاره به جمله «هیئات من الذله» تأکید کرد: این گفته جمله بزرگی است که جهانیان تازه فهمیده‌اند چه معنایی دارد. بردن پیام سیدالشهد^(ع) به جوامع و جهان وظیفه ماست که باید انجامش دهیم. باید توضیح دهیم که امام حسین^(ع) چرا قیام کرد و شهید شد و چرا ما مثل پروانه این طور دورش می‌چرخیم.

اخبار

هنری

مشهد

لغو اکران فیلم‌های کم‌دی در دهه پایانی صفر

رئیس گروه امور سینمایی، سمعی و بصری اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی از لغو اکران فیلم‌های کم‌دی در دهه پایانی ماه صفر در مشهد خبر داد. سوسن محمدزاده در گفت‌وگو با ایسنا در خصوص وضعیت اکران سینماها در دهه پایانی صفر

اظهار کرد: اکران همه فیلم‌های کم‌دی در دهه پایانی صفر متوقف خواهد شد. وی افزود: همچنین همه سینماها به مناسبت اربعین حسینی از بعدازظهر روز سه‌شنبه، ۱۴ شهریورماه، تا پایان روز چهارشنبه، ۱۵ شهریورماه و سه روز پایانی دهه پایانی ماه صفر، یعنی از اذان مغرب روز چهارشنبه، ۲۲ شهریورماه، تا پایان روز شنبه، ۲۵ شهریورماه، به مناسبت شهادت امام حسین^(ع)، رحلت پیامبر اکرم^(ص) و شهادت امام‌رضا^(ع) تعطیل خواهند بود.

اثر فیلم‌ساز مشهدی در ۲ جشنواره جهانی

فیلم کوتاه «چپ دست» به‌نویسندگی و کارگردانی نسرين محمدپور در دو جشنواره بین‌المللی فیلم پورتوبلو لندن و تصویر کوتاه سنول حضور دارد. به گزارش ایسنا، فیلم کوتاه «چپ‌دست» به‌نویسندگی و کارگردانی نسرين محمدپور و تهیه‌کنندگی

فریبا عرب در ادامه حضورهای جهانی خود به بیست‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی فیلم پورتوبلو لندن و پانزدهمین جشنواره فیلم و تصویر کوتاه سنؤل راه یافت. فیلم کوتاه «چپ دست» پیش از این علاوه بر حضور در جشنواره‌های معتبر خارجی، از بیست و چهارمین دوره جشنواره فیلم زنان سنؤل جایزه بخش رقابت آسیایی و از جشنواره «GobekliTepe» ترکیه جایزه ویژه تماشاگران را دریافت و همچنین جایزه بهترین فیلم جشنواره «Positily Different short film» کشور یونان را نیز کسب کرده است.

چارسوق

هنر

رونمایی از نخستین تصویر سریال «مرداب»

سریال «مرداب» به کارگردانی برزو نیک‌نژاد از مهر ۱۴۰۲ عرضه خواهد شد. سریال «مرداب» در ژانر درام معمایی است و در آن بازیگرانی همچون شهرام حقیقت دوست، پانته آ پناهی‌ها، حامد کمیلی، مجتبی پیرزاده، الهام‌خوان، ستاره‌پسیانی، یسنا مهرمله‌ماسب، الیکا ناصری، محمود نظریان، آرش ظلی‌پور، صفر محمدی، مجید پتکی، امیر جعفری و مهدی هاشمی ایفاي نقش می‌کنند.

«یازده یازده» آماده نمایش شد

فیلم سینمایی «یازده یازده» به‌نویسندگی و کارگردانی آرش رحمانی و تهیه‌کنندگی مهدی ایل‌بیگی پس از گذراندن مراحل فنی، آماده نمایش شد. فرزاد حسنی، انوش معظمی، سهیل برخورداری، نازنین کیوانی، آزاده مهدی‌زاده و کورش خراعی اصل بازیگران فیلم سینمایی «یازده یازده» هستند.